

nő lejobb csuszik az erkölcs lajtorjáján — ebben is nagy szerepe van a csuszást elindító csábítónak — akinek a felelősségét egyébként az általa egyenesen nem előidézt, de az ő csábítása utókövetkezéseként beállott további erkölcsi sülyedésért senki nem óhajtja, viszont az sem lehet helyes, ha ez a többé-kevésbé az ő csábítására visszavezethető további erkölcsi sülyedés (a házassági ígéret reményében történt nemi viszony megkezdése után annak a házassági ígéretre való tekintet nélküli fenntartása) mentesíti őt a jog által reárárt kötelezettség alól. Ha a jogi felfogás le tudta vetközni a Code Napoleon brutális tételének: „la recherche de la fraternité est interdite” nyers szellemét, ha bírói gyakorlatunk az önelhatározásért való egyéni felelősség álerkölcsetől is szabadult, úgy a bírói gyakorlatnak a fenti kérdésben is tovább kell fejlődnie, mert a viszony állandóságának megszűntető erejét az álerkölc csökevényének tartjuk, amelytől pedig az alapkérdésben bírói gyakorlatunk az emberesség irányában elhajolt.

B. S.

Dollár = dollár.

A kir. Kúriának egy feloldóvégzésben elfoglalt jogi álláspontja folytán a budapesti kir. Itélőtábla azt tette vizsgálat és döntés tárgyává, vajjon a jelenlegi U. S. A. dollár azonos-e azzal a dollárral, avagy különböző pénznem-e attól az U. S. A. dollártól, amelyet a felperes 1930. szeptember 10-én az alperesi intézetnél takarékbetétként elhelyezett.

A kir. Itélőtábla a következőket állapította meg:

Az Északamerikai Egyesült Államok törvényhozása 1900. március 14-én hozott törvénnyel az aranypénzrendszerre térve át, a 25.8 szemer $\frac{9}{10}$ finomságú aranyból álló dollárt állapította meg standard értékegységként.

1933. május 12-én az Északamerikai Egyesült Államok kongresszusa felhatalmazta az Északamerikai Egyesült Államok elnökét arra, hogy hirdetmény útján megváltoztathatja az aranydollár súlyát $\frac{9}{10}$ finomságú szemerben oly mértékben, amint azt a belföldi árak stabilizálása és a külkereskedelemnek a csökkentett értékű külföldi pénznemek káros befolyása ellen leendő védelme céljából szükségesnek tartja, mégis azzal a korlátozással, hogy az aranydollár súlya semmiesetre sem állapítható meg úgy, hogy annak súlya a jelenlegi súly több mint 50% -ával csökkenjen.

Az ilykép megállapított súlyú aranydollár az értékstandard egysége.

A törvényhozástól ekként nyert felhatalmazás alapján az Északamerikai Egyesült Államok elnöke 1934. január 31-én kelt hirdetményében az aranydollár súlyát 15.5/21 szemer $\frac{9}{10}$ finomságú aranyban állapította meg, ami a régi 25.8 szemer $\frac{9}{10}$ finom-

ságú súlyának 59.06% -a, egyben intézkedett a dollár aranytartalmának csökkentéséből eredő és az Egyesült Államok kincstárára háruló haszon hováfordítása iránt is.

Az Egyesült Államok szenátusa és képviselőháza által meghozott és 1933. június 5-én megjelent Joint Resolution kimondotta, hogy minden addig keletkezett, vagy azután keletkezendő kötelezettség „dollár egyenlő dollár” alapon egyenlíthető ki.

Ezekből a törvényes rendelkezésekből a kir. Itélőtábla azt a következtetést vonta le, hogy jöllehet az Északamerikai Egyesült Államok törvényhozása, illetve utóbbi felhatalmazása alapján annak elnöke az aranydollár súlyát újból állapította meg, a régi súly 59.06% -ában, vagyis a dollár aranytartalmát csökkentette; az ekként újraértékelt dollár az előbbivel szemben tételes jogi szempontból új pénzegységnek nem tekinthető.

A K. T. 326. §-a, vagyis tételes jogi szempontból új pénzegységről csak abban az esetben lehet szó, ha a régi pénznem forgalmon kívül helyezésével helyébe új pénznem lép és a régi és az új pénzegység egymáshoz való aránya az 1:1 aránytól eltér. *Amennyiben tehát egy pénzegységnek, mint jelen esetben az U. S. A. dollárnak csupán az aranytartalma szened közgazdasági vagy egyéb okokból változást törvényhozási úton, az aranytartalom változása ellenére azonban a törvény kifejezetten akként rendelkezik, hogy minden régi dollártartozás a csökkentett aranytartalmú dollárral egyenlíthető ki, tételes jogi szempontból pénznem-változásról nem lehet szó.*

E jogi álláspontot támasztja alá az a köztudomású tény is, hogy az 1930. szeptember havában forgalomban volt dollárcimletek fogalomban vannak ma is és hogy sem a Magyar Nemzeti Bank, sem a külföldi állami bankok nem jegyezték kétféle-dollárárfolyamot.

A felperesi előadás szerint az Északamerikai Egyesült Államok elnöke a törvényhozás felhatalmazása alapján egy ideig hétről-hétre, sőt többbizben naponként bocsátott ki hirdetményeket, amelyekben a dollár aranytartalmát hol leszállította, hol felemelte.

Helyesnek fogadva el a felperes jogi álláspontját, abból az következnek, hogy a dollár aranytartalmának ezek a változásai mindenkor a pénzegységváltozást is jelentették, amit a felperes maga sem állított.

Jöllehet tehát a ma forgalomban levő dollár aranyértéke nem azonos a felperesi takaréketét elhelyezésekor forgalomban volt dollár értékével, a kifejtett okokból a jelenleg forgalomban levő dollár mégsem tekinthető az előbbitől eltérő új pénzegységnek.

(—)